

Itisiliilluni nalunaaru- siaq

ASN pillugu suliasat

(Avatangiisinut Sunniutissat Naalilersorneri)

Nalunaq A/S (Akuersissutit 2003/05)

Nammineq oqaasertaligaq 02 (Februaari 2021)

Akuersissutigineqarpoq

Imarisai

ASN-imut suliasat pillugit missingiummik tusarniaanermi akissutit nassiunneqartut	3
1. Aalisaarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik.....	3
2. Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalackersuisoqarfik	5
3. Politiit	5
4. Inuussutissarsionermut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfik	6
5. Kommune Kujalleq	7
7. WWF.....	17

ASN-imut suliassat pillugit missingiummik tusarniaanermiit akiissutit nassiunneqartut

1. Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

Nr.	Apeqqutit/erseqqissaatit	Nalunaq akissutit/eqaatsit	Aatsitassanut tunngasunut Avatangiisinik Aqutsisoqarfik akissutit/eqaatsit	Allannguutit – suliassat allat-torsimaffianni immikkoortoq imaluunniit qupperneq
1.1	ASN pillugu suliassat allattornerisa misissornerini APNN-imit maluginiarnerpoq misissuiffiusussami uumasut, nunami immamilu miluumasut kiisalu timmissat aalisakkallu uuttorneqarsinnaasumik nipiliornermik sunnerneqassasut. Assersuutigalugu arferit angalasarfii nipiliornermit sunnerneqarsinnaapput. APNN-imit inassutigineqassaaq naatsorsuutigisamik nipiliornerit decibelimik uttorlugit ASN pillugit nassuiaammi itinerusumik nassuarneqassasut kiisalu nipiliornermit sunniutissat qanoq pinngitsoortinneqarsinnaanersut annikillisinnaanersulluunniit nassuiarlugit.	Nipiliornermit sunniutissat pillugit nassuiaatit ASN pillugu nassuiaatinut ilanngunneqassapput. Nalilersuinerni taakkunani nunami immamilu uumasut nipiliornermit sunnerneqarsinnaaneri nalilersuinerni taakkunani ilanngunneqassapput.	Nipiliornermit sunniutit ASN pillugu nassuiaatinut ilanngunneqassapput.	Soqanngilaq

1.2	<p>Immikkoortoq 4.4.2.-mi ersersinneqarpoq ingerlatseqatigiiffiup ilisimagaa, Kujataani misissuiffiusussami nannut naammattoorneqarsinnasut. Peqqissaarnej pillugu APNN-imit malugeqquneqassaaq, Kalaallit Nunaanniinnermi nunap immikkoortuini nannunik naammattoorsiffiusinnaasuni najoqqutassat atuuttut qanoq iliornissamullu piareersaatit eqqumaffigineqassammata. Taamaattumik nannut pillugit najoqqutassat ilisimatitsissutitut ilanngullugit nassiunneqarput</p>	<p>Nanoqarsinnaanera Nalunaq A/S-imit ilisimaneqarpoq tassungalu tunngatillugu ingerlatseqatigiiffiup isumannaallisaanermi maleruagassai sulisunit malinneqarnisaat qulakkeerniarpaa. Qiimaatitsiniarnermi atortussat pisariaqartut najugaqarfimmi paaaffimmilu nassarineqarsinnaapput.</p>	<p>Nannunik naammattuuisinnaanermi najoqqutassat atuuttut ingerlatseqatigiiffiup eqqumaffigissavai.</p>	Soqanngilaq
1.3	<p>Tamatuma saniatigut APNN-mit ilisimatitsissutitut eqqumaffigeqquneqassaaq, aalisarnej piniarnerlu piniarnermut allagartaqartinnani, aalisarnermut allagartaqartinnani akuersissuteqartinnaanilu inerteqqutaammata, taamaattumik tamakoqartinnani aalisarnerit piniarnerillu unioqutitsinertut isigineqassammata malitseqartinneqarlutillu.</p>	<p>Piniarnej aalisarnerlu eqqarsaatigalugit kalaallit maleruagassaat tamanut tunngasut aamma suliniuteqarfiusumi atuuttut Nalunaq A/S-imit eqqumaffigineqarput. Suliniuteqarfimmut anngunnermi sulisut allatigulluunniit suliniummut attuumassuteqartut maleruagassanik ilisimatineqassapput.</p>	<p>Allanneqarpoq. Ingerlatseqatigiiffiup soorlu nammineq eqqaagaa piniarnej aalisarnerlu pillugit najoqqutassat atuuttut eqqumaffigissavai.</p>	Soqanngilaq

2. Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalackersuisoqarfik

Nr.	Apeqqutit/erseqqissaatit	Nalunaq akis-sutit/oqaaseqaatit	Aatsitassanut tunngasunut Avatangiisinik Aqutsisoqarfik akissutit/oqaatsit	Allannguutit – suliassat allat-torsimaffianni immikkoortoq imaluunniit qupperneq
2.1	Nassiunneqartunut Naalackersuisoqarfik oqaaseqanngilaq.	Allanneqarpoq	Allanneqarpoq	Soqanngilaq

3. Politiit

Nr.	Apeqqutit/erseqqissaatit	Nalunaq akis-sutit/oqaaseqaatit	Aatsitassanut tunngasunut Avatangiisinik Aqutsisoqarfik akissutit/oqaatsit	Allannguutit – suliassat allat-torsimaffianni immikkoortoq imaluunniit qupperneq
3.1	Nannunut tunngatillugu eqqumanissaq – nannut qanillinerini najoqqutassat – nannut qanillinerini qimaatitsiniutit nassaari-neqarsinnaassapput	Nanoqarsinnaanera Nalunaq A/S-imit ilisimaneqarpoq tassungalu tunngatillugu ingerlatseqatigiiffiup isumannaallisaanermi maleruagassai sulisunit malinneqarnissat qulakkeerniarpaa. Qimaatitsiniarnermi atortussat	Nannunik naammattuinermi najoqqutassat atuuttut ingerlatseqatigiiffiup eqqumaffigissavai.	Soqanngilaq

		pisariaqartut najugaqar- fimmi paaaffimmilu nassaa- rineqarsinnaapput.		
--	--	--	--	--

4. Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfik

Nr.	Apeqquutit/erseqqissaatit	Nalunaq akis- sutit/oqaaseqaatit	Aatsitassanut tunngasunut Avatangiisinik Aqutsisoqar- fik akissutit/oqaatsit	Allanguutit – suliassat allat- torsimaffianni immikkoortoq imaluunniit qupperneq
4.1	ASN pillugu nalunaarusiamut naalak- kersuisoqarfik oqaaseqaanngilaq	Allanneqarpoq	Allanneqarpoq	Soqaanngilaq

5. Kommune Kujalleq

Nr.	Apeqquutit/erseqqissaatit	Nalunaq akis-sutit/oqaaseqaatit	Aatsitassanut tunngasunut Avatangiisinik Aqutsisoqar-fik akissutit/oqaatsit	Allannguutit – suliassat allattorsimaffianni im-mikkoortoq imaluun-niit qupperneq
5.1	<p>Allakkat ima ittut kalaallisut nutserneqar-neri atuarlugit nalinginnaasumik najum-matsersimanartarput. Allakkat oqaatsinit tunngavigneqartunit danskit aamma ka-laallit oqaasiinut nutserneqaraangata paa-sineqarneri kukkuneqalersarput. ToR-imut missingiut nassiunneqartoq oqaasertaani tunngaviusuni (tuluttut) oqaasertaqarpoq, atuartup isaanut anngukkaangamik kipungasartut, ilaannikkullu kukkusumik isumaqartitsilersarlutik. Tamanna tamat oqartussaaqataanerini ajornartorsiu-taavoq annertoq. Nutserneqarnerisa pit-saassusiinik qulakkiineq maqaasinarpoq.</p> <p>Assersuut: Immikkoortumi "Mine"-mi al-laqqavoq</p> <p>"The mine will be redeveloped through an underground development program, which will then be succeeded by a ramp up in the mining activities". Oqaatsit kusanartuupput, isumaqaannarlutillu</p>	<p>Suliassanut missingiutit tusarniaanerup aallartinnis-saa sioqqullugu oqartussanit akuerineqarput. Taamaat-tumik oqaatsinik ajornartor-siut kommunimit tik-kuarneqartoq Nalunaq A/S-ip ugguraa. Suliassat kalaalli-sut allattorneri tusarniaane-rup kingorna oqartussanut akuerisassanngorlugit inger-lateqqinneqartut taamaat-tumik oqartussanit akueri-sassanngorlugit ingerla-teqqinnginnerini Nalunaq A/S-ip pitsaassusiinik qulak-keeqqippoq. Taamatuttaaq nassuiaatit suliarineqarne-rinut nutserneqarnerinullu atatillugu ajornartorsiu-tip ta-massuma eqqumaffiginis-saanik kommunip kissaataa Nalunaq A/S-ip naammassis-savaa.</p>	<p>Ajornartorsiu-t eqqumaffi-gaarput aammalu atortut sa-pinngisamik pitsaanermik pitsaassuseqarnissaat angu-niarsaralugu.</p> <p>Oqaatsit allattorsimaffii in-gerlatseqatigiiffimmut nas-siunneqassapput nutseri-sunut atugassanngorlugit.</p>	Soqanngilaq

<p>“qaqqap iluani misissuineq ingerlan- neqassaaq, tamatumalu kingorna piianeq immini pisinnaalissalluni”.</p> <p>Danskisuunngortinnerani ima nutser- neqarpoq ”Minen vil blive videreudviklet gennem et underjordisk udviklingspro- gram, som derefter vil blive efterfulgt af en igangsættelse af mineaktiviteterne”.</p> <p>(Nunap iluani ineriartortitsinermik aqqis- suussineq malillugu piiaffik ineri- artorteqqinneqassaaq, tamatuma kingorna piianermik suliat aallartin- neqarsinnaassallutik.)</p> <p>Kalaallitsut nutsernerani ima oqaasiler- neqarpoq ”Piiaffik nunap iluani ineri- artortitsinermi pilersaarut aqqutigalugu ineriartorteqqinneqassaaq, taanna tama- tuma kingorna aatsitassarsiorfimmi inger- latanik annertusiliinermik malitseqassaaq.</p> <p>Nusikkani kukkunernik paatsoornernillu al- lanik assersuutissarpassuaqarpoq. Tamas- suma pingaartumik kalaallisut nutsikkat atuaruminaatsippaat paasiuminaatsillug- illu. Tamanna ingasappoq piianermik suli- niutip nunap iluani qillerinissaq nas- suiarneqarmat, tassani aatsitassaqaarfim- mut qaqqap sinaanit sullut pilersinneqas- sammata, , tassa qaarsumi (tuluttut:</p>			
---	--	--	--

<p>”footwall) saffiugassa qarfiup tungaanut. Danskisuunngortinnnerani suliassaq ingerlanniarlugu qaarsoq piiarneqassaaq. Kalaallisut nutsernerani eqqagassat piiarneqassapput. Kukkunerup aallaaviga tuluttoornerani oqaaseq ”waste” atorneqarmat isumaqartillugu ”waste rock” isumaqartinniaraluarlugu qaarsumi nassaarfiusumi qillerisoqassamat sullulior-toqarlunilu, eqqornerusumik qaarsumi akoqanngitsumi (tuluttut: ”footwall”) saffiugassa qarfiup tungaanut, aatsitassa qarfiusup ilusia qillersinnaaniallugu - misissor-sinnaaniallugu.</p> <p>Inerniliineq: Oqaatsit tunngaviusut atorlugit allatat sukaterneqassapput, oqaatsit eqqortut atorneqarlutik. Danskisut kalaallisullu nutsikkat pitsaassusii qulakkeerneqassapput, ISN aamma ASN pillugit nassuiaatit nassiunneqartinnagit. Nutsikkat pitsaanerulersinniallugit ujarassiornermi oqaatsit aamma teknikimik oqariartaatsit siusinnerusukkut allatorneqarnikuupput. Oqaatsit allattorsimaffii taakku nutserisunut tunniunneqarsinnaanerlutik, ASN aamma ISN pillugit nassuiaatini pitsaassuseq assigiiartinniallugu annertusillugulu?</p>			
---	--	--	--

5.2	<p>Immikkoortoq kommunimut pingaarutilik alla avatangiisinut tunngavoq. Piiaanermik suliniutip nutaap piiaaffiup avatangiisinik piujuartitsineranik tusaamaneqarnera at-tatiinnartariaqassavaa. "Kalaallit Nunaanni piiaaffik minnerpaamik avatangiisinut sun-niuteqartillugu qanoq ingerlanneqarsin-naaneranik Nalunaq maligassiusin-naavoq," soorlu VSB-mut suliassat allat-torsimanerini aallarniummi allassimasoq, suliniut manna tikillugu uuttorneqarsin-naasumik mingutsitsinnginnera innersuus-sutigalugu.</p> <p>Piiaaffiup ammaqqinnera maligassiusutut inissisimanermik imminik pisumik malitse-qarnavianngilaq. Killormut sioqqanik sin-neruttunik ('tailings') qooqqumi inissiti-terinissaq ilimanarpoq aammalu tunis-sioriaatsimik pilersaaruserneq paasineqa-rani. Maligassiusutut inissisimaneq peqquteqarpoq, ulloq manna tikillugu pii-aanermi tunisassiorneq saffiugassamik umiarsuakkut nunanut allanut nassiusu-inermik. Piiaaffiup iluani Angel Miningip tailingsinik kueraanera itinerusumik nas-suiarneqanngilaq, annikitsuinnarmilli taa-maallaat pisimalluni. Piiaaffiup ammaqqinnissaanik pilersaarutit nutaat suli piariinngillat. Kuutsitsivimmik pilersit-sisoqassava? Akisuallaarpat kemi</p>	<p>Avatangiisit eqqarsaatiginerini siuarsima-nissaq Nalunaq A/S-ip angu-niagaraa aammalu ava-tangiisinik sunniinerup min-nerpaaffiutinnissaa pi-moorullugu sulissutigalugu. Kalaallit Nunaanni maleruagassat najoqqutassallu naapertorlugit ASN pillugu nas-suiaatini tassunga tunngasut nassuiarneqassapput.</p> <p>Sumiiffimmi annerusumik pi-areersaaneq avatangiisinik sunniinissap aarlerinaataa annertunerulissasoq ilu-moorpoq. Taamaattoq nu-taamik tunisassiulernissami avatangiiserisat sapin-ngisamik eqqarsaatigalugit ingerlanneqassaaq. Kalaallit Nunaanni maleruagassat na-joqqutassallu naapertorlugit ASN pillugu nassuiaatini tas-sunga tunngasut nassuiar-neqassapput.</p>	<p>Suliniummik nassuiaatini ukunani tailingsinik inissii-neq, kingullermik piiaaffim-mik ingerlatsinermi inissii-nermit allaaneruvoq.</p> <p>Tamassuma avatangiisinut ajornartorsiutit nutaat malitsigissavai, taakkulu ASN-imi tulliuttumi eqqarsaatigineqassapput up-fernarsarneqarlutillu, taak-kulu tekniki pis-sarsiarineqarsinnaasoq pitsaanerpaaq avatangiinullu iliuuserineqartartut pitsaanerpaat atorlugit iluarsineqassallutik.</p>	Soqanngilaq
-----	--	---	--	-------------

	<p>atorneqassava? Piiaaffik kuultip oqimaasusianik immikkoortitserinikkut ingerlanneqassava (tuluttut: gravity separation), kingorna kuutsitsivik aammalu kemi ator-nagit, taamaassappat kuulti annertoq sioqqanut sinnikunngortunut pissaaq. Tunngaviit missingiummi oqaatigineqartut tunngavigalugit kuulti tonsimut 6 gram missaa tailingimiiginnaasaaq, akueriuminaatsumik annertoq. Taamaattumik kommunip qilanaarutigaa suliniut ASN-imi ersarissumik paatsuugassaannngitsumillu nassuiarneqarnissaa, sioqqat sinneruttut (tailings) avatangiisinik illersuisumik inis-sititernissaat innersuutigalugu.</p>			
5.3	<p>Oqimaannernik immikkoortitsisarneq (tuluttut 'gravity separation') atorlugu kuulti oqimaannerusooq atortussianit oqinnerusunit immikkoortittarlugu tunisassioriaaseq, Nalunaq pillugu ToR-imi uani nassuiarneqarpoq. Periuseq taanna atorlugu atorluaaneq (tuluttut 'recovery') 65 pct aamma 70 pct akornanniittoq nassuiarneqarpoq. Saffiugassami tonsimut kuultimik 18 grammimik akoqarsorineqartumi tamanna isumaqarpoq, kuulti 12 gram missaa taamaallaat atorluar-</p>		<p>ASN pillugu nassuiaasiornermi suliasat pillugit tusarniaanermi uani suliniut nassuiarneqartoq kisimi pineqarpoq, tunisassiornermi siunissami allannguu-taasinnaasut soorlu cyanidimik atuinisaaq ilanngunneqanngilaq tamannalu pissappat avatangiisinut sunniutaasinnaasut nalilersoqqinnissaat pisariaqassalluni</p>	<p>Soqanngilaq</p>

	<p>neqarsinnaassasoq; 6 gram sinneruttut igi-taassaapput. Tamanna annertuallaarpoq.</p> <p>Taamaattumik AEX Gold-imit isu-maliuutigineqarpoq kuutsitsivimmik piler-sitsinissaq, atorluaaneq (recovery) anner-tusiniarlugu, kuulti iginneqartoq tonsimut 3 grammimut annikillisillugu. Suli aalajan-ginngillat. Kuutsitsivik pissarsiarissallugu ikkussussallugulu akisuvoq. Ilimagisamit kuulti annikinneruppat (tamanna ilimanar-poq, soorlu paaasut siulliit marluusut aki-sunaarlugu misilittagarigaat), taava atortoq taamaattoq suliniutip aningaasa-tigut isertitaanik annertuumik apparsaa-taassaaq.</p> <p>Taamaattumik ilimanarpoq, cyanidimik periuseq ingerlatseqatigiiffiup uterfigissa-gaa, imaluunniit kemiskimik periutsumik al-lamik, pitsaanerumik aningaasarta-qartutut ilimanaatilimmik, kisianni aamma avatangiisinik annertunerumik sunni-utilimmik.</p>		<p>aammalu ASN tusarniaati-geqqinneqassalluni.</p>	
--	---	--	--	--

	Pissutsit tamakku avatangiisinik nalilersuinnermut aammalu tunisassiornermit tailingsinik inisseeriaasermut sunniuteqas-sapput.			
5.4	<p>Tunisassioriaaseq inaarutaasoq pīaanermik ingerlatseqatigiiffimmit sulī aalajangerneqanngilaq. Taamaattoq qooqqumi siullermik najugaqarfiusumi tailingsinik inisiinissaq ingerlatseqatigiiffiup isumaliutigaa.</p> <p>Ilutigitillugu Tor-imi DCE’p (Danish Centre for Environment and Energy, Aarhus Universitet) siusinnerusukkut pīaalluni tunisassiornermik nersuaalarinninnera inneresuussutigaa:</p> <p>”Nalunaq, an example of how a mine can be operated”.</p> <p>Kisianni pilersaarutaasumik ammaaqqinnermut atatillugu AEX Gold siullermik tunisassioriaasernit allaanerusumik nalunaaruteqarpoq. Tassani pīaaffik avatangiisinut sunniuteqarnerunissaa aarlerisinnaavarput. Oqaluttuarisaanermi tunisassiorneq pivoq, saffiugassaq tamakkerlugu umiarsuarmik nunanut allanut assar-</p>	<p>Qooqqumi tailingsinik inisiineq avatangiisit sapinngisamik eqqarsaatigalugit ingerlanneqassaaq. Taamaattumik naatsorsuutigineqanngilaq, inisiiffik suliniutip avatangiisinik tamanik sunniineranik allannguuteqartissassaaq.</p> <p>Suliniutit siusinnerusumi suliniutaasut assigalugit avatangiisinik sunniutaasut minnerpaaffiutissagaat anguniagaavoq.</p> <p>Tunisassiornerup annerpaartaa Kalaallit Nunaanni isumagineqassaaq Nalunaq A/S-ip anguniagaraa. Tamanna naalackersuinermit amanut tunngatillugu naleqarnerulersitsinerit suliffiillu Kalaallit Nunaanni aalajangiusimanissaannik</p>	<p>Aatsitassanut tunngasunut Avatangiisinik Aqutsisoqarfik isumaqataavoq, suliniut una siusinnerusukkut suliniutit annertuumik allaanerusuteqartoq.</p> <p>ASN pillugu nassuiaat nalilersortinnagu, <i>Geokemisk testarbejde i miljøkonsekvensanalyser til mineprojekter i Grønland</i> (https://dce2.au.dk/pub/TR132.pdf)-imi nassuiarneqartut malillugit piarneqartut kemiskimik misissorneqassapput.</p> <p>Tamatuma saniatigut suliniutip ajoqusiilluni malitseqartitsisinnaaneranut iluaqutisatut iliuuserisassat ingerlatseqatigiiffiup nassuiaasiusavai.</p>	Ingen

	<p>torneqarpoq akuiagassanngorlugu. Saffiugassaq sunniisuunngimmat, taamaatut piiariaaseq avatangiisinut maligassiusitut ingerlavoq.</p> <p>ARX Gold'ip tunisassioriaasia (suli aalajangerneqanngitsoq) piiaffiup oqalut-tarisaanerani aatsaavissuaq qooqqup naqqani tailings pastatut ilusilerlugit inisinniarneqarpoq. ASN-imik misissuinermi pilersaarutit soorunami tamakkerlugit nassuarneqassapput. Tailings misilittak-tigut atortussiat oqimaatsut arsen (As), kobber (Cu) aamma krom (Cr) anner-tunerusumik akorissavai. Taakku tailingsimi sioqqatut issapput aammalu imerpalasunngorsimasinnaallutik.</p> <p>Pissutsit taakku ASN pillugu nassuiaammi ersarissumik nassuarneqarsimassapput.</p>	<p>kissaateqarneq naapertorlugu. Tunisassionerme avatangiisit sapinngisamik eqqarsaatigineqassapput. Kalaallit Nunaanni malerua-gassat najoqqutassallu naapertorlugit ASN pillugu nassuiaatini tassunga tunngasut nassuarneqassapput.</p> <p>Tailingsinik inissiinerme pissutsit ASN-mik misissuinerme aammalu tekniskiusumik tunuliaqutaasutut nalunaarusiani arlaqartuni sukumiisumik sammineqassapput. Saaffiugassat arrosinnaaneri pillugit misissueqqissaartoqasaaq.</p>		
5.5	<p>Piiaanerup ingerlanneqarnissaata nassuarnera tukappoq, tamassumalu ilaatigut malitsigaa naapertuutiginnitsumik nutserneqarnera (danskisut kalaallisullu) sunik pisoqarnissaanik. Pissutsit naleqquttut ersarissumik paasinartumillu nassuarneqartariaqarput, taamaalillutik</p>	<p>Suliniutip nassuiaatitaa aaqqissuunneqarpoq ASN pillugu nalunaarusiami atuaruminartunngorlugu. Oqaatsini atorneqartuni tamani oqaatsit taknikimut tunngasut assigiinngitsut</p>	<p>Tamanna tusaatissatut tiguneqarpoq.</p>	<p>Soqanngilaq.</p>

	<p>nutserisut (teknikimik misilittagaqann-gitsutut malunnartut) periarfissaqarnias-sammata eqqornerusumik nutserinissaminnut.</p> <p>Piiaffinni sulloqarpoq (tuluttut "drifts") narlortunik aammalu sulloqarluni (tuluttut "raises") napparissutut sulluliaasut. Qaarsup iluani sullunik napparissunillu piiarnermi ilaatigut piiarneqartarput:</p> <p>(a) qaarsut kuultimik akilersinnaasumik akuiassallugit akukippallaartut – taamaattumik tuluttut "eqqakkat" (waste rock) imaluunniit danskisut "gråbjerg"; kiisalu</p> <p>(b) qaarsut, naammattumik kulltimik ima akoqartigisut akuiassallugit imminut akilersinnaasut – taamaattumik "saffiugas-saq".</p> <p>Tunisassiornerup pilersaarusionerani soorlu VSB pillugu nalunaarusiami nasuiarneqartumi piiiaffiup naatsorsuutigaa katillugit qaarsut 725.000 tons piiassallugit.</p> <p>Taakkunannga 282.824 tons tassaassapput qaarsut aserorterneqartussaangitsut.</p>	<p>atorneqarneri ilaatigut suka-teriffigineqarlutik.</p>		
--	---	--	--	--

	<p>Taakkunanga naatsorsuutigineqarpoq 442.176 tons saffiugassaq aserorterneqartussa.</p> <p>Qissimiinnarlugu qaarsuuk akukippallaamik pīaaaneq annikinaarsorinarpoq. Pīaaafiup ukiuini pitsaanerpaaffiusuni saffiugas-saqarfiusuni quleriiaani 350 aamma 450-imi, qaarsuuk akukinnerpaamik pīaaaneq (a) "saffiugassamik" (b) pīaaanemit anner-tuneruvoq.</p> <p>Saffiugassaq qajuusanngorlugu aserorterneqartarpoq. Kuulti eqikkartoq immik-koortereerlugu saffiugassap annersaa tailingsitut inississaaq, tassa sioqqatut ilus-eqarluni (80 procent 76 mikrometerimit mikinerulluni (0,076 mm)).</p> <p>Qaarsut aserorterneqanngitsut tassaapput akukippallaartut, nalinginnaasumik pīaaafiup silataanut inissinneqarsinnaapput imaluunniit pīaaafiup iluanut inissinneqar-lutik.</p>	<p>Qaarsuuk akukitsumik mis-singersuinermi naatsorsue-riaaseq ASN pillugu nas-suiaatinut ilanngunneqas-saaq.</p> <p>Pissutsinut taakkununga sukumiisut ASN pillugu nas-suiaatini allassimassapput.</p> <p>Eqqorpoq.</p>	<p>Nalitusisaanermi sulianut tunngasut naatsorsuinerillu ASN-imi sukumiisumik eqqortumillu allanneqassap-put.</p> <p>Naatsorsuinerit taakku Na-tionalt Center for Miljø og Energi (DCE)-mit aamma Pinngortitaleriffimmit pitsa-assusii qulakkeerneqassap-put.</p>	
5.6	<p>Pīaaaffiusoq kangerlukkut itisuutigut sikuneq ajortutigut anguneqarluarsin-naasoq. Eqqaaneqartariaqarpoq nunap</p>	<p>Tamanna ASN pillugu nalunaarusiami ilanngunne-qassaaq. Suliniutip tunisas-siorneranut umiarsuarnik as-</p>	<p>Allanneqarpoq</p>	<p>Soqanngilaq.</p>

	immikkoortua tamanna ukiup ingerlane-rata ilaani sikorsuarnit akornuserneqar-tartoq.	sartuinissaq apeqqutaan-ngimmat sivikitsumik sikor-suaqartarnera suliniummut unamminartuunngitsutut isigineqarpoq.		
--	--	--	--	--

6. WWF

Nr.	Apeqqutit/erseqqissaatit	Nalunaq akissutit/ oqaaseqaatit	Aatsitassanut tunngasunut Avatangiisinik Aqutsisoqarfik akissutit/oqaatsit	Allannguutit – suliassat allattorsimaffianni immikkoortoq imaluunniit qupperneq
6.1	Pinngortitamik illersuinaqatigiiffiup WWF-ip suliniummit ernumassutaasa annerpaaq tassaavoq saffiugassamit aserorterneqare-ersumit kuultip immikkoortin-niarnerani cyanidimik atuiniermik pilersaarut. Cyanid annikitsuinnaatilluguluunniit toqunartorujussuuvoq uumassusillit suulluunniit inuit suliarinnittut ilan-ngullugit innarlerninnaallugit. Piiaanerni siullerni cyanid aamma atorreqarpoq. Killigitaasut misisuinerillu ernumanartoqarput. Allaaserisami Cyanide hazards to plants and animals from gold mining and related water issues, 5 µg/l-imik killigitinneqartumi cyanid tatsinut kuummullunniit kuutsinnerani	Maannakkut suliniutaasumi cyanid atorreqassanngilaq. Cyanidimik atuisinnaansami avatangiisinik nalilersuinissaq nutaaq pisariaqassaaq, taamaattumillu avatangiisnik nalilersuineq maannakuusoq tunngavigalugu atulerneqarsinnaanani.	Cyanidimik atuinissaq pilersaarutaanngilaq. 5.3-mi oqaaseqaatit innersuutigineqassaaq. DCE/GN uani "ENVIRONMENTAL MONITORING AT	Soqanngilaq

<p>allaat imermi tarajoqanngitsumi aalisakkat ersarissumik innarlerneqarput. Aamma cyanid pituttorneqanngitsoq toqunarnerpaasorlu kisiat misilittaatigineqarpoq, cyanid assigiinngitsunut pituttorneqartoq isiginnitsuusaarneqarluni. Allaaserisami siuliani pineqartumi allassimavoq cyanid pituttorneqarsimasoq DCE’p misissuinerani innarliinngitsutut isigineqarsinnaasoq seqinermit qinngorneqaraangami toqunartunngorsinnaasoq. Aamma atuagassiani eqqaaneqanngilaq piiaaffitoqqami cyanidimik akulinnik eqqagaqartoq, tamanna paasissutissatut pingaarluinnartoq tamanut saqqummiinermi ilanngunneqanngitsoq.</p> <p>DCE’p ”ENVIRONMENTAL MONITORING AT THE NALUNAQ GOLD MINE, SOUTH GREENLAND, 2015” allassimavoq piiaaffiup matuneqarnerata kingorna cyanideqartoq uuttorneqarsimavoq, tusarniaa-nermi atortussatut nassiunneqartuni akerliusoq.</p>		<p>THE NALUNAQ GOLD MINE, SOUTH GREENLAND, 2015” ima allappoq: “2014-imi imermi isaarissamit 300 misut takitigisumit kuuttumi cyanid takussutissarsineqarpoq. Kimittussutsit annertuumik nikerarsimapput ataatsimullu isigalugu naatsorsuinerit najoqqutaralugit nalilerneqarluni cyanid qaqqamiit silammut kuuttup kuummi annertuumik imerpallassarneqarnera pisutigalugu ajoqusiissanngitsoq.”</p> <p>2014-imi uuttuinerit ulluni 1. aamma 9. juli akornanni sularineqarput. Inaarutaasumik matusineq 25. september 2014-imik ullulerneqarpoq. Ilumoorpoq piiaaffik novembarimi 2013-imi matuneqar- mat, kisianni matusineq ullormit ullormut pinngilaq, suliassaq taanna sivisuneru- sumik ingerlassammat. Avatangiisinik aqutsisoqarfiup</p>	
---	--	--	--

<p>DCE’p misissuineranit atortuni pissarsiari-neqarsinnaasuni atuarneqarsinnaavoq 2013-imi marsimi cyanidimik kuut-toortoqartoq, paaaffiup matugallarneranik kinguneqartumik. Avatangiisinut qanoq annerutigisumik qanorlu kimittutigisumik kuuttoqarsimansoq ilisimatitsissutigineqanngilaq, tamannalu amigartutut isigisariaqarpoq.</p> <p>Suliniuummi aggersumi cyanidimik atu-isoqannginnissaa pinngortitamik illersuinaaqatigiiffiup WWF-ip sakkortuumik inasutigissavaa. Kuultip saffiugassamit immikkoortinnissaanut allanik periarfissaqarpoq. Ullumikkut periutsit ulorianaateqanngitsut atorineqartariaqartut arlaqarput.</p>		<p>sukumiisumik ulluliinissaq naleqqussorinngilaa.</p> <p>Annertussutsit kimittussutsillu allassimangitsut eqqorpoq. Nalunaarusiami 2013-imeersumi allassimavoq:</p> <p>“Cyanideqarnerup kimittussusaa 2013-ip annersaata ingerlanerani aalaakkaakannersimavoq, uuttoqartullu qaammammut agguaqatigiissittarnerat kimittussutsit annerpaaffissaattut MRA-mit killiliunneqarsimasut ataaniittarsimallutik. Kisiannili taamani marsimi ullut arlerlugit misissugaq 1-imi 2-milu kimittuumik cyanidimik akoqartut uuttoqarput, kivitserfiliamilu uuttuineq annertuumik kimittussuslik ataaseq kinguneralugu. Fabrikkia matuneqarsimavoq,</p>	
---	--	---	--

			<p> cyanideqarneranik tamakkiisumik salinneqarluni kingumullu aallarteqqinneqarluni cyanidimik kimittussutsit akuerisaasumut appartinniarlugit. Paasinninnerput tassaavoq selskabip taamani pilertortumik qisuariarnera pissutigalugu kivitserfiliaqarallartillugulu kimittussutsinik sakkortunerpaanik millugussisinnaasumik Itillersuup Kuua ajoquserneqarsimangilaq. Taamani aggustusimi DCE- mit cyanideqassutsimik misissueqqissaarutaasoq nakkutigartorsimavaat naammiganartunik inernilimmik.” </p> <p> Avatangiisinik aqutsisoqarfiup nalilerpaa, suliat ingerlannerinik DCE/GN-ip inerniliinera naammaginarloq, suliallu ingerlannerisa nalilersoqqinnissaat </p>	
--	--	--	--	--

			<p>sukumiinerusumillu nassuiaasiornissaat pisariaqarsorineqarani.</p> <p>DCE/GN-ip ilanngullugu ilisimatitsissutigaa: ” Piaaffiup oqaluttuarisaanerani (2009- 2014) Itillersuup Kuuani cyanidimik kimittussutsinut killiliusseq qaangerlugu sukkulluunniit uuttisoqarsimanngilaq. Taamatuttaaq aamma itillersuup Kuuani eqaloqassuseq cyanidimik sunnerneqarsimanissaanik ersittoqanngilaq.”</p> <p>5.3-mi oqaaseqaatit aamma innersuutigineqassapput.</p> <p>Suliniutissatut saqqummi- unneqartumi cyanid ator- neqassanngilaq.</p>	
--	--	--	--	--

6.2	<p>Kuultisiorfiusumi suliniutini siullerni pujoralak naammattumik akiorneqanngilaq. Pujoralammik mingutsitsinermit pi-umasaqaatit qaffasinnerusariaqarput, soorlu aqqusinernek qallerneqanngitsunik pujorlatsinnginniarlugu imerterisarnissamik imaluunniit qaaliinissamik. Aamma inissiiffissatut pilersaarutigineqartuni pujoralak eqqumaffiginerusariaqarpoq, tassani paaaffimmi imminermi inissiinissaq pilerinarnerussalluni.</p>	<p>Suliat pujoralatsitsisut tamarmik pujoralammut isumannaallisagaasumik matoqqasumi ingerlanneqassapput, matoqqaoq silannaarullugu pujoralak avatngiisinut siaruaatsaalionneqassalluni. Silapanerani aqqusineq imerterneqartassaaq angallannermit pujoralaap siaruanginnissaaqulakkeerniarlugu. Pissutsit tamakku ASN pillugu nasuiaammi sukumiisumik nasuiarneqassapput.</p>	<p>Suliniutit saqqummiunneqartut nalilersornerini pujoralammik mingutsitsinermik akiuineq pingaarutillittut immikkoortuussaaq pujoralatsitsinerullu killilersorneri suliniutip akuerineqarneranut ilanngunneqassalluni.</p> <p>Pujoralaap siaruartinnera ASN-imi nunap assinganut ilanngunneqassaaq.</p>	Soqanngilaq
6.3	<p>Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik suliniutit pillugit tusarniaanerni amerlasuuni, teknikimik nalunaarusiat ASN-imut tunngaviliisut amigaataagajuttarput. Paa-sissutissat nutserneqarajuttarput sunniutaasullu annikitsuinnartutut, akunnatutut imaluunniit naammaginnartutut innersuutigineqartarlutik, tamassumalu avataanit nalilersuinissaq periarfissaqartinngilaa. Nalunami suliniut pillugu ASN-</p>	<p>ASN pillugu nalunaarusiap tusarniaatiginerani teknikimik nalunaarusiat tunuliaqutaasut tamakkerlugit tamanut saqqummiunneqassapput.</p>	<p>Tusarniaanermi nittartagaq aqqutigalugu Nalunami suliniut pillugu tusarniaasoqassappat uppersaatitut tunuliaqutaasut tamanit pilsarsiarineqarsinnaassapput.</p>	Soqanngilaq

	<p>imik tusarniaanissami nalunaarusiatut suliarineqarsimasut tamarmik pissarsiari-neqarsinnaasunngortinneqartariaqarput. Assersuutitut eqqaaneqarsinnaavoq Kuanersuarni aatsitassanik qaqutigoortunik suliniut pillugu ISN aamma ISN pillugit tusarniaarnerni teknikimik nalunaarusiaq ataasiinnarluunniit pissarsiassaangim-mat.</p>			
6.4	<p>Suliffissuarni nukissamik pisariaqartitsi-suni nungusaataangitsumik nukissiorner-mik atuinissaq pinngortitamik illersuinia-qatigiiffiup WWF-ip pingaartippaa. Aatsi-tassarsiornermik suliniutini ingerlatsiler-sussani nungusaataangitsumik nukissi-orneq salliutinneqanngilaq. Nungusaa-taangitsumik nukissiornerup ilaan-nakuusulluunniit ikummatissanik atui-nerup ajortunik sunniuteqartarnera killilissa-vaa. Paamik aniatitsineq (black carbon) Is-sittumut ajornerusumik sunniuteqartar-poq, sananeqaatit minnerusut taartut aputip sermillu qaamanermik utertitsisar-neri killilersussavaat Issittorlu kissatsik-kiartortillugu</p>	<p>Suliniuummi HFO atorneqas-sanngilaq. Umiarsuit sulini-ummik tikitaqartut Kalaallit Nunaata imartaani angala-nermi maleruagassat nalin-ginnaasut malissavaat. Saafiugassamik assigisaanillu umiarsuarnik assartuisoqar-tussanngimmat, ingerlatsine-rup nalaani umiarsuarnik an-gallanneq pilersuiner-mut ikummatissuanullu minneru-sumillu inunnik angallassi-nermut tunngassuteqassaaq.</p>	<p>Avatangiisinik Aqutsisoqar-fiup maluginiarpaa, FN-ip nu-nani tamalaani umiartor-nermi suliniaqatigiiffia IMO aqqutigalugu Issittumi HFO ikummatigalugu angallanneq 2024-imit inerteqqaaler-sussaq Naalakkersuisut ta-perseraat.</p> <p>Umiarsuarni ikummatissamik atui-neq pillugu najoqqutas-sat atuuttut inger-latseqatigiiffiup eqqumaffi-gissavai.</p>	Ingen

	<p>Pinngortitamik illersuinaqatigiiffiup WWF-ip aamma kissaatigaa umiarsuarni sulini-ummik assartuussissutaasussani HFO-mik (heavy fuel oil) ikummatissatut atorneqas-sanngitsoq. Kuuttoortitsinermi HFO avatangiisinut ulorianaateqartorujussuuvoq. Nunani tamalaani suliniaqatigiiffik IMO 2024-imi atuutilersussamik inerteqqutaa-lersitsivoq, taamaattoq immikkut akuersis-suteqarsinnaatillugu. HFO-mik atuin-naarsitsinissami Namminersorlutik Oqar-tussat maligassiusuusarqarput.</p>		<p>Suliniuummi nungusaataann-gitsumik nukissiornerup atorsinnaanerani periarfissat ingerlatseqatigiiffiup nas-suiaatigissavai.</p>	
--	--	--	--	--